

שבמושב. התעמולה וההסברה ייבצעו בעל פה ובכתב על ידי עובדי האגודות להזרעה ועל ידי המדריכים המחזויים.

4. בתום תקופת ההסברה יומצא לכל בוקר במושב טיפס מודפס להרשמת עדרו בביקורת. תוך התחייבות לשאת בתשלום קבוע לכל ראש שיבוקר.

לאחר פעולות הכנה הנ"ל תתקבל תמונה ברורה על מידת ההיענות לפעולות הביקורת וההתאחדות תוכל אז לגשת לאירגונה המעשי. מוטל יהיה עליה למצוא את מספר המבקרים המתאימים, לדאוג להזרעתם, לחלוקתם לאזורים ולהתחיל בביצוע הביקורת למעשה.

זוהי לדעתי, הדרך להחדרת ביקורת התנובה לעדרים שבמושבים.

צבי ברזיון

רצה כאילו נסוגו מדרישתם להצטרפות עדרי המושבים לביקורת; כן נשמעת פה ושם הדיעה שרצוי קודם כל לקדם את העדר המושבי בבעיות טיפוח והזנה כדי להעלותו לרמת העדר הקיבוצי. אמנם הדיעה הזו לא נראית לי, כי הרי הביקורת משמשת אחד המנופים החשובים בהעלאת הרמה.

2. דבר שני שיש להחליט עליו הוא — אם רצוי הדבר לפעול מן ההתחלה בכל המושבים ובכל האזורים, או שמוטב להסתפק לעתידה בטוגים מסויימים של מושבים שייבחרו על יסוד הוותק שלהם בהתישבות, או בהתאם לתנאים אחרים.

3. לאחר שיוסכם בשאלות הנ"ל וייהלט להתחיל בביקורת במספר מושבים יש להכריז על תקופת תעמולה והסברה שתימשך חודשים אחדים, כי הכרחי הוא שההסברה תגיע לכל חבר

מכירות צעירות בבית-אלפא

לאור העובדה שגיל ההמלטה הראשונה בארץ נע סביב 29 חודש, אני רואה צורך לספר על נסיוננו במכירות צעירות שהמליטו בגיל של 24 חודש. לשם פשטות וקיצור אסתפק בהבאת סיכומים של תנובות החלב. כל הנתונים הם מתקופות שלמיות ונורמאליות. כל ההמלטות היו בתקופה שבין ספטמבר למאי.

טבלה 1. תנובות כל המכירות (בק"ג)

השנה	התנובה הממוצעת בעדר	מספר המכירות	הגיל בחודשים	התנובה	ימי חליבה	ממוצע יומי ק"ג
תשי"ח	6282	32	29	5920	294	20.1
תשי"ט	6402	42	27	* 5381	309	17.4
תש"ך	6802	39	26.7	6032	294	20.7
תשכ"א	6920	**20	25.7	6387	312	20.4

* המכירות האלה נולדו בשנת המגפה של פה וטלפיים וסבלו קשה.
** התיבשו עד יום סיכום רשימה זו. המליטו בתקופת ספטמבר—פברואר. סיכומי יתר המכירות, שטרם התיבשו, לא ישנו בהרבה את התוצאות הנ"ל.

טבלה 2. תנובות מכירות צעירות בלבד (בק"ג)

השנה	מספר	הגיל	התנובה	ימי חליבה	ממוצע יומי
תש"כ	5	23.4	6598	322	20.4
תשכ"א	7	24	6355	315	20.1

לפי שקילת העדר מיום 1.8.61 היה המשקל הממוצע: של הפרות 607 ק"ג לא כולל יבשות) של המבכירות — 527 ק"ג (אחרי המלטה ראשונה).
לאור התוצאות האלה התחלנו להרביע את העגלות בגיל של 14—15 חודש. ואולי יהיה יותר נכון להגיד — כשהן מגיעות למשקל של 370—380 ק"ג.
כל המבכירות גדלו בתנאים קשים; סבלו מאור מצפיות-יתר ומחוסר רפד, אך נהנו מהזנה גדושה. אין לי ספק כי בתנאים טובים, אפשר להגיע לתוצאות טובות יותר. כלומר — למשקל גוף גבוה יותר בגיל צעיר יותר.

בית-אלפא, 20 בדצמבר 1961

חיים וקסמן

ריצפת-טפחות* ביום – מרבץ מרופד בלילה

האם היתה זאת טעות?

מר יאנג, בעל המשק הנ"ל, החל מהרהר שמא היתה זו טעות להניח שפרותיו תוכלנה לבלות שישה חודשים תמימים מדי שנה בשנה על גבי ריצפת הטפחות. לפיכך, נערך בשנה האחרונה ניסוי בו העניקו לפרות גישה חפשיה מדי לילה ל"אולם שינה" מרופד.

אגף אחד של המבנה היה מופרד משאר הבניין על ידי מחיצה, אשר בו נהגו לאחסן קודם לכן את המספוא ואת הצידוד. חלק ממחסן זה רופד בשבבי עץ, כך שלכל פרה הוקצו כ-2 מטרים מרובעים של שטח מרופד, נוסף על חמשת המטרים של ריצפת הטפחות שעמדו לרשותן בשעות היום. הפרות הוכנסו לאולם השינה ב-6.30 בערב והוצאו ממנו ב-5.45 בבוקר. מבחינת מניעתן של חבלות גופניות היתה שיטה זו מוצלחת באופן יוצא מן הכלל, ואף לא הובחנו מקרים של קשיות-שרירים כבחורף הקודם.

אולם חלה ירידה כל שהיא בתנובה! בדיקות העלו שצריכת המים של הבהמות משך שעות הלילה ירדה. יש להניח שבחדר השינה הנוח והחמים שלהן, לא התחשק לפרות לקום מרבצן בלילה, על מנת לגמוע מן השוקת.

צפיפות גדולה מדי

מר יאנג מאמין כי הגורם האמיתי לירידה בתנובה הוא — הצפיפות הרבה בה היו הפרות שרויות משך שעות הלילה כאשר לכל אחת מהן הוקצו 2 מ"מ בלבד. בהתאם לכך ישנן עתה

עד לפני כשנתיים נדרשו 80 עד 100 טונות קש מדי חורף לשם ריפוד מכלאת הפרות המ-קורה שבמשק בלאקגרו; העדר שבמשק זה מנה 53 פרות. פירושו של דבר — מעמסה כס-פית של 500 ל"ש על ענף החלב במשק, או תוספת הוצאות כדי $2\frac{1}{4}$ פאני לכל גאלון חלב שיוצר המשק.

במשק בן 380 דונם, המבוסס כולו על שטחי מרעה, הרי שהכמות הענקית של הזבל שהצטברה מדי שנה עד האביב היתה בבחינת עול ומועקה ולא כאוצר ורכוש בעל ערך.

ולכן החליטו בשנת 1959 בעלי המשק להת-קין ריצפת-טפחות בחצר המקורה. ההשקעה הסתכמה ב-800 ל"ש לערך, והיא כוסתה על נקלה על ידי החסכון בקש ובעבודה משך השנ-תיים שלאחר מכן.

משך החורף הראשון (מאוקטובר עד אפריל) הוחזק העדר בן 53 הפרות על ריצפת טפחות שממדיה היו 82 על 26 מטר לערך. הפרות הס-תגלו לריצפת הטפחות ללא כל קושי, הרגישו על גביה בנוח ותנובת החלב לא הושפעה אף במשהו לרעה על ידי השינוי.

עם זאת היו במשך החורף ארבעה מקרים של פטמות חבולות, שניים מהם היו חמורים למדי, וכמו כן הופיעו בתדירות גבוהה מקרים של התנפחות הקפיץ, בעיקר בקרב הפרות הקשישות. נוסף לכך הורגשה קשיות-גפיים וחוסר תנועה ככל שהחורף הלך והתמשך.

* ריצפת-טפחות — Slats; בזמן האחרון הוצע המונח "ריצפת-סורג" במקום ריצפת טפחות.